

Wychodzi codziennie o godzinie 6. popołudniu, z wyjątkiem niedziel i dni świątecznych.

PRZEDPŁATA WYNOŚI:

we Lwowie z odniesieniem do domu: miesięcznie złr. 1.50 kwartalnie złr. 4.50
Na prowincji i w całej monarchii Austro-Węgierskiej: miesięcznie złr. 2.— kwartalnie złr. 6.—
Za graniicę kwartalnie złr. 7.50.

Przedpłatę przyjmujemy tylko na cały miesiąc, a zamieszkałość wina się kończyć nie w środku, lecz z końcem miesiąca, kwartału, półroczu lub roku.

Numer pojedynczy kosztuje 10 ct.

Za zmianę adresu dopłaca się 20 centów.

GAZETA NARODOWA

Przedpłatę i ogłoszenia przyjmują:
We Lwowie: Administracja „Gazety Narodowej”, ul. Lyczakowska 1.3, udrzeń „Biuro Dzienników” ul. Karła Ludwika 1.9.
Ogłoszenia przyjmują:
W PARYŻU: A. Adam (Chorowski), rue de Saint-Pétersbourg 81. — We WIEDNIU: Haasenstein & Vogler (Otto Maas), Walfischgasse 10; Rudolf Mosse, Seilerstrasse 2; A. Oppel, Stubenbastei 2. — W HAMBURGU: A. Steiner. — W FRANKFURCIE N. M.: Haasenstein & Vogler i G. L. Daus & Comp. — W WARSZAWIE: Reichman & Frendler.

CENA OGŁOSZEŃ: Ogłoszenia wyceniane za jedno szpalony wiersz lub jego miejsce 6 ct. — **Rokami** i **na miesiąc** za wiersz lub jego miejsce 20 ct.
Biura Redakcji i Administracji: ul. Lyczakowska 3. Telefon 104.

Czas odnowić przedpłatę!

Szanownych prenumeratorów, którzy „Gazetę” opłacają miesięcznie, prosimy o wcześnie nadesłanie należności, gdyż wysłankę „Gazety” wstrzymamy z dniem, w którym prenumerata ustaje.

Lwów, dnia 5. lutego.

Według *Fremdenblattu* ministerjum wojny nie potrzebuje zakładać osobnej fabryki broni dla przerobienia nowych karabinów z powodu zaprowadzenia prochu bezdymnego, wystarczy na to rządowa fabryka broni w arsenale wiedeńskim, jeżeli takich nadzwyczajnych maszyn do tego sprowadzić nie będzie potrzeba. Postanowiono jednak w zasadzie założyć fabrykę rządową dla wytwarzania prochu bezdymnego, tudzież w tym celu rozszerzyć dawną fabrykę dynamitu w Preszburgu. W ogóle Austro-Węgry pozostały w tyle za Niemcami i Włochami co do fabrykacji tego prochu.

W toku obrad nad etatem ministerstwa sprawiedliwości w węgierskiej Izbie posłów oświadczył minister Szilagyi intencję całego gabinetu, że rząd jeszcze przed zamknięciem sesji przedłoży projekt ustawy co do nadzoru pełnienia przy wyborach. Na wczorajszym posiedzeniu oświadczył minister honvédów, br. Fejervary, w sprawie tekstu kilku paragrafów ustawy o honvédach (landwerze), iż dla rozpraszania obaw wszelkich przedkładających modyfikację niektórych paragrafów projektu. „Wprawdzie usłyszałem — ciągnął dalej minister — wyrazi niezawodnie nawet tam wątpliwości swoje, gdzie po tem absolutnie żadnego powodu nie będzie, upraszam jednak o przekazanie tych modyfikacji komisji wojskowej, która niechaj sprawdzi swoje wówczas przedłoży, gdy będzie można rozpocząć obrady nad projektem pierwotnym.”

Hr. Apponyi podniósł, że minister z góry już polemicznie z postawą opozycji, jakiej się spodziewa. Mowca musi przeto oświadczyć, że ta postawa jego stronnictwa będzie zależała wyłącznie od tego, czy poprawki, przedłożone właśnie przez ministra, okazały się dostatecznymi i zadowalającymi.

Wśród obrad nad budżetem ministerstwa sprawiedliwości, należał Rolonczy o wydanie pragmatyki służbowej i uregulowanie poborów niższych urzędników. Varasji żądał reformy postępowania w sprawach należnościowych, Gorgy oświadczył się za procedurą ustną i podniósł z naciskiem konieczność obowiązkowych ślubów cywilnych.

Szendrey kreślił obraz postępowania sądów prowincjonalnych. Dziś dalszy ciąg rozpraw.

Z niejasnego poniekąd półroczowego przedstawienia *Magdeburger Zig.* o kolonizacji w Poznaniu wynika, że sprawa kolonizacji nie postępuje tak gładko, jak się tego rząd pruski spodziewał; w praktyce spotyka się wiele trudności nieprzewidywanych.

Jak dzienniki petersburskie donoszą, w ministerstwie skarbu poruszono sprawę rewizji podatkowej, że reforma systemu podatków państwowych w Królestwie, polegająca na zamianach różnych drobnych opłat na podatek gruntowy, zastosowany do wartości i otrzymanego z ziemi dochodu, dokonana była jeszcze za Milutyna, przyczem postanowiono w drodze prawodawczej, aby co pewny przeciąg czasu sprawdzano wysokość tego podatku i zmiany, jakie nastąpiły w szacunku ziemi i otrzymywanym z niej dochodzie. Tymczasem podatki gruntowe dotychczas sprawdzane nie były, pomimo że dochód z ziemi w Królestwie w ciągu ostatnich lat dwudziestu wzrósł kilkakrotnie.

DOBA NA NIŻU.

Napisał

Abgar-Soktan.

(Ciąg dalszy.)

— Ze on jest wraży syn a charakternik pierwszy, to już każdy mój wie, a nawet i taki, co wozoraj z pastucha na zaporkach przyszedł. Ta i co z tego? — Pamiętasz ty, jak on na buławie przyszedł a przyszedł nam, że od króla Stefana hrabstwo na hetmaństwo dostanie — a teraz on z man od pądzacza ze Stambułu, niż o hrabstwo królewskie wystara się.

— Z kąd ty o tem wiesz? mów mi zaraz — wiesz? Nie pierwszy ty, co mi to mówisz, a to ważna sprawa.

— Z kąd ja to wiem? A jakże wiedzieć nie tego towarzysza, a każdy ci to samo powie. Po atwom odjeździe szliśmy badz to nad Pskę rzekę, ały Putyła dobywał, ale tuż za nami ciągnęły cacy z hetmanem rozmowy tajemne wiody. Z poselsztyn tych, z rozmowami onych doszło do tego. — Żeśmy znowu na Nii zawrócili i tutaj na praktyki z Tatarskiej zjechali.

Perebino, mówiąc to głos stopniowo zniżył, tak, że tylko pisarz i najbliżsi słyszeli go mogli. Niebawem słuchający nachylił się zwolna ku niemu, aż wreszcie usiadł obok niego na beczce i walcuchany w opowiadanie pukałnika pochylił nasepioną twarz na piersi i szepnął z cicha:

— Dziwny on mój wiec i sławny hetman, ale głowa jak wiecha płonąca. Trzeba radzić,

Rosyjska Rada stanu na przedstawienie oberprokuratora synodu postanowiła upoważnić go do wnoszenia w ciągu lat sześciu, poczynając od r. 1890, do budżetów finansowych synodu po 75.000 rubli na budowę cerkwi prawosławnych w kraju Nadbałtyckim. Opinię tę Rady stanu car zatwierdził.

Wczoraj odbył się u ks. Bismarka obiad parlamentarny, na którym zjawił się także ces. Wilhelm.

Wobec bliskich wyborów do rajchstagu wysłała odrębna odezwa niemieckiej ligi antysemitycznej. Spisy wyborcze były z całą skrupulatnością przeglądane przez socjalistów, i tym sposobem wynogli zapisanie 75.567 samych prawie socjalnych demokratów. Dotychczasowi posłowie rajchstagu z Lotaryngii zrzekli się kandydatury z powodu srogiego prześladowania przez rząd pruski.

Sejm norweskii został otwarty przez następcę tronu. Mowa tronowa oświadcza, że stosunki z zagranicą są jak najlepsze; z powodu zwykły budżetowej i znacznych dochodów cłowych w zeszłym roku, będzie można zniżyć niektóre podatki i więcejłożyć na budowę kolei żelaznych. Mowa tronowa zapowiada podatek na wojsko, zmianę ustawy wojskowej i ustawę o dozorcach fabryk.

Przesileniu w ministerstwie francuzkim zaprzeczają dzienniki republikańskie paryskie, przyznając tylko, że zachodzą różnice między niektórymi ministrami, przyczem dowiadujemy się o nowym sezele, że przez gabinetu Tirard, zrażony jako zwolennik wolnego handlu propozycjami, jakie się przygotowały w komisji cłowej, chce się podać do dymisji. Te pomiędzy Tirardem a ministrem spraw wewn. Constansiem istniejące zgoda, wnoszą z okoliczności, że Constans towarzyszyć będzie w przyszłą niedzielę prezydentowi gabinetu w wycieczce na inaugurację gmachu giełdowego w Le Mans.

Ks. Leuchtenburski (należący do carskiej rodziny) odwiedził Car'a ota z polecenia przybyłego do Paryża w ks. Mikojaja, który zaślaby nie mógł Carnotowi złożyć wizyty.

Na uniwersytetach w Neapolu, Turynie, Florencji i Palermo były poważne zaburzenia, przeciw którym rząd polecił wystąpić surowo. W uniwersytecie florenckim powtórzyły się zaburzenia ubiegłej soboty z powodu użycia siły zbrojnej przeciw uniwersyteci neapolitańskiemu. Akademicy energicznie przeciw temu zaprotestowali. Wbrew upomnieniom profesorów, znieśli akademicy jednego z urzędników policyjnych, wskazał czego przyszło do starcia z siłą zbrojną, jednak bez gorszych następstw. Senat akademicki obstaje za zamknięciem uniwersytetu florenckiego. Wiadomość o zaburzeniach wywołała także demonstrację studentów uniwersytetu rzymskiego. ale takowne postępowanie władz uniwersyteckich, zwłaszcza prof. Ferrego, przerwało rozruchy w zarodku; studenci uchwaliли tylko uroczysty pretest przeciw nazywaniu siły zbrojnej.

Pod napisem „Zadanie Wielkiej Brytanii” wydał były minister angielski Dilke nową pracę, w której w głównych ustępach woła po uzasadnieniu swych zapatrywań: „Uzbrajajcie się!” Dilke nie dowierza pochwałom, głoszonym dla floty angielskiej po ostatnich jej manewrach. Widzi on, że północno-zachodnia granica Indji od Rosji i południowa granica Kanady od Stanów Zjednoczonych, są bezbronne i że w ogóle wszystkie wybrzeża posiadłości angielskich nie są nieprzejasknięte. Autor wyraża obawę, że w razie nieprzejasknienia dla Anglii stosunków państw militarnych, mogłaby Anglia ulec, zainduby Kanada, Indje i Australia zdobyły się na tyle siły, aby dać obrotu krajowi macierzyństwu. Bezpośrednim następstwem podkopania siły byłaby utrata Kanady i Indji, a nawet samodzielności Australii, wówczas zaś byłoby po nieważności chcieć urzeczywistnić idee federacji angielskich państw kolonialnych. Ustęp Dilkego o zasobach Anglii brzmi:

„Jakkolwiek olbrzymie mogą być nasze środki i zasoby na wytrzymanie wojny dłuższej, tak z drugiej strony są one niedostateczne na gwałtowne i wyczerpujące potrzeby wojny nagłej i niespodziewanej. Połowę naszych zasobów konsumujemy i surowego materiału sprowadzamy z zagranicy. Niebezpieczeństwo śmiertelnego ciosu dla Anglii wzrosło równomiernie z rozprzestrzenieniem naszego handlu, a zdaniem naszej władzy marynarskiej, byłoby bardzo trudno a może nawet niepodobnaństwem obronić się od napadu zbrojnego Francji w razie połączenia się jej z jakim innem mocarstwem militarnym.”

Z Londynu donoszą: Wschodnio-afrykańskie Towarzystwo angielskie gorliwie się zajmuje przygotowaniami do stałego osiedlenia się w opóźnionem niedawno przez Portugalczków 900 terytorium, położonem między morzem a jeziorem Nyansa. Towarzystwo organizuje małą armię, która wprawdzie będzie się tylko nazywała „konną policją”, lecz pozostawać będzie pod dowództwem oficerów angielskich. Na wiosnę b.r. uda się kapitan Cameron, oficer marynarki angielskiej, na czele ekspedycji do Afryki południowej, gdzie się zajmie budową ufortyfikowanych stacji między angielskimi koloniami na Przylądku Dobrej nadziei a jeziorami, leżącymi w głębi Afryki.

Minister czarnaogórski Wukowicz odjechał wczoraj z Belgradu do Stambułu. Serbska *Gazeta urzędowa* ogłasza nominację jen. Bogicewicza komendantem dywizji nadnaujskiej, pułkownika Czukicia inspektorem artylerji, dalej różne inne zmiany na wyższych i niższych stopniach wojskowych. Wiadomość, że rząd przedłożył skuszczenie projektu ustawy, w myśl której pobierano od gmin dodatk, celem stopniowego kompletowania uzbrojenia armji, potwierdza się w zupełności. Król Aleksander wystosował do cara telegram dziękczynny za przesłany mu tegoż potret.

Z najbliższego otoczenia królowej Natalii donoszą, że dwór petersburski poruczył pewnej osobie z rosyjskiej arystokracji misję pośredniczącą między nią a rządem serbskim, aby mogła bez przeszkody stykać się ze swoim synem. Dotychczas wysłannik ma wrócić przybyć do Belgradu.

Donoszą z Sofii: Niemalą sensację obudziło d. 1. bm. nagłe uwięzienie majora Panicy i jakiegoś drobnego kupca w Sofii. Major Panica odznaczony był w wojnie serbsko-bułgarskiej i miał wielką wziętość. Później miał proces o sprzeniewierzenie w administracji funduszy pułku, którego był komendantem, i został skazany, ale przez księcia nastąpiło. Co jest przyczyną takiegoż uwięzienia, jeszcze dokładnie nie wiemy. Ze sfer urzędowych w Sofii słychać, że za ubliżającą mowę przeciw wyższym władzom. Major Panica, jako biegły jurysta w sprawach wojskowych, był jenerałem prokuratorem w armji, pod względem politycznym zaś nie należał do zwolenników księcia i teraźniejszego gabinetu. Po rewizji u Panicy aresztowano nadto 6 osób, które pozostają w ścisłych stosunkach z uwięzionym, wytęszały podburzające mowy przeciw ks. Ferdynandowi i rządowi. Na balu u księcia d. 1. bm. bawiono się bardzo obojętnie, mianowicie w wybornym humorze byli wojskowi; zdaje się przeto, że aresztowano Panicę nie z jakich ważnych pobudek politycznych.

Z Rady państwa.

Kilka dni temu ogłoszono rozporządzenie w sprawach kongruj dla sprostanowania błędów, w wykonaniu ustawy kongrujalnej popełnionych. Wczoraj wniósł rząd w Izbie posłów projekt ustawy o polepszeniu placu ekspozytów, w których w ustawie pominięto i tem pokrzywdzono. Mianowicie placu ich ma być od 1. lipca br. o 100 zł. podwyższony. Zresztą stosuje się do nich także ustawa z 19. kwietnia 1885 wraz z odnośnym rozporządzeniem wykonawczem. Ekspozytury,

któreby po wejściu w życie tej nowej ustawy ustanowione zostały, obejmują nową ustawą tylko raz, jeżeli będą za zezwoleniem rządu ustanowione.

Rząd wniósł właściwie dwa projekta: jeden dla ekspozytów rzymsko- i grecko-katolickich — których jest w Tyrolu i Vorarlbergu 448, w Gorycji 104, w Dalmacji 117, w Istrii 49, w Galicji 93, w Krainie 31, w Tryeście 20, w Górnej Austrii 9 itd. (w Saleburskim nie ma żadnego), co razem wymaga sumy 73.000 zł. rocznie — drugi dla ekspozytów prawosławnych w Dalmacji, których jest osiem, tj. suma 800 zł.

Minister obrony krajowej ma jeszcze na bieżącej sesji sejmowej przedłożyć nowelę do ustawy o takcie wojskowej, z uwzględnieniem petycji odbytego niedawno we Wiedniu wiecu miast.

Projekt ustawy o uregulowaniu prawnych stosunków wyznaniowych gmin żydowskich przyjdzie pod obrady jeszcze na bieżącej sesji.

Ciekawą rzeczą było, jakie się na pierwszym posiedzeniu po ugodzie czesko-niemieckiej okazały stosunki między prawicą a lewicą. Otóż obie strony bardzo mało się komunikowały i w ogóle była *die Stimmung flau*, jak powiadają na giełdzie.

Korespondencje „Gaz. Narod.”

Wiedeń d. 3. lutego 1890.

(W.) Dziś rozpoczęły się posiedzenia Rady państwa, a delegaci nasi zaledwie dopiero zjeżdżać się zaczęli. Niepojęta dla mnie jest ta niedbałość i apatia wielu. Nie ma chyba polityków mniej w istocie polityką się trudniących, jak znaczna część członków Koła polskiego. Na coż więc przyjmują mandaty, jeśli nie mają ani dość woli, ani dość energii, aby obowiązki swe poselskie sumiennie spełniać? Cały świat polityczny austriacki jest w najwyższym stopniu poruszony ugodą czesko-niemiecką, wszyscy snują na tej podstawie rozmaite kombinacje, pisma przepelnione są uwagami *pro* i *contra*, nasi tylko delegaci, nie poruszani w swym olimpijskim spokoju, nie wiele dbają o całą ugodę, jakgdyby ona na stanowisku ich w Radzie państwa odbić się nie musiała.

Czy tak jest w istocie? Dzisiejsze posiedzenie nie różniło się wprawdzie od wielu poprzednich posiedzeń. Prawica, okuta żelaznym pierścieniem, siedziała tak samo jak pierwsi, na pozór niewzruszona, lewica też sama co poprzedzająco zajmowała miejsca — ale dla baczniejszego oka są już widoczne rysy w pierścieniu i ścieżynki, wiodące od ław lewicy ku fotelom ministerjalnym.

Czyż w istocie nie się nie zmienia? N. Fr. Presse ujrzeli już dwa trupy na pobojuwisku: klerykalizm i federalizm, u Pest. Lloydja jest hymn zgody w Czechach pogrzebowym dzwoniącym dla szkoły konfesyjnej, jeszcze inni twierdzą, że ugodą czesko-niemiecką jest wygrany już dawno „hauptefferer”, ale dziwi się, dlaczego hr. Taaffe dopiero dziś wygrany podnosi. To są opinie, które się wywołują, ale ciekawszemu i ważniejszemu jest może to czego się nie wyjawia — i tu jest pole dla praktycznej polityki. Ale ta polityka robi się bez nas, a raczej tylko z pewnością i zawsze ta sama frakcja naszych, która do każdej polityki, a choćby i wiernokonstytucyjnej czuje się powołaną, i już zazwyczaj gotowe recepty polityczne Kołu polskiemu do przyjęcia przedstawia.

Prawica dotychczasowa Izby posłów Rady państwa wygląda wprawdzie tak samo, ale trudno przecieł przypuszczać, aby zbliżenie się liberalnych, wiernokonstytucyjnych i centralistycznych Niemców do starościch nie wywarło na nią żadnego wpływu. Przedewszystkiem sami starościchi nie stana się napowrót panami w kraju, jeżeli nie zawrą jakiś-gos narodowego kompromisu z młodoczechami, i na podstawie kom-

promisu nie pozyskają ich dla ugody. Otóż koncesje wewnętrzne starościch będą wówczas jedynie szeregiem ustępstw liberalnych, nie tylko dla tego, aby radykalizm młodoczechów zażegnać, ale i dlatego, że na tym tylko gruncie leży możliwość istotnego zbliżenia się do Niemców. A któż w takim razie straci? Niewątpliwie prąd „konservatywno-klerykalny”. Ks. Liechtenstein okazał się mimoż, odczuł to widocznie zaważsu i dlatego cofnął się z widowni politycznej.

Wprawdzie zbyt wczesnemi są ryki tryumfalne *Nowej Pressy*, bo rząd nie rzuci się odrazu w ramiona Plenerów i Suessów, lecz niech tam sobie mówi kto co chce, zmiany w gabinecie wskutek ugody nastąpić muszą i nastąpią; jeśli państwo ma dać rekojmie wspierania i utrzymania ugody. Dr. Dunajewski wygłasza dziś w Izbie dość pochmurno; ma on delikatne nerwy, i zmiany to widocznie przeżywa.

Zbliżenie rządu do centralistów będzie usiłowano przedewszystkiem nadą nowemu alian-sowi znanie konserwatyzmu — ale o szkole konfesyjnej, o grupie Liechtensteina nie będzie już chybła mowa. Wypadnie przeto i Polaków głośko nadal, jako element w pierwszym rządzie dynastycznym, monarchicznym i konserwatywnym — chociaż obawiam się, że będzie to miłośce platonizma, bo po bliższym związaniu się Niemców z Czechami pójdą Polacy, w zakresie praktycznej polityki, jak się wyraża „po za nawias”.

Czy tak się stanie, zależało to będzie, jak mniemam, w pierwszym rzędzie od samych Polaków. Powinni oni wynaleźć sposób sprawdzenia dla siebie samych i dla kraju, że dynastyczne ich stanowisko polityczne nie dozwala, aby byli w praktycznych kwestiach państwa „po za nawias” wyrzuceni — z drugiej zaś strony powinni się jak najszybciej postarać o to, aby przyjaźń swą polityczną z Czechami postawili na próbie, i albo ją wzmocnić, albo zerwać. Jeżeli Czesi mogliby zejść na tę pochyłą płaszczyznę, na której wystarczyłyby im centralistyczno-liberalne umizgi Niemców w zamian za narodową politykę słowiańską w państwie — natenczas utrzymanie dzisiejszej prawicy nie waroby było fenta kłaków i roztropność nakazywałaby należyte zabezpieczenie się co do naszych interesów narodowych i ekonomicznych wprost wobec dzisiejszej lewicy niemieckiej.

Czy tak atoli, czy inaczej, zawsze stanowisko delegacji naszej musi być przesunięte ku kierunkom liberalniejszym niż dotychczas, a czy i w takim razie dotychczasowi dyplomaci „macherowie” delegacji polskiej okazały się w dalszym rozwoju dzisiejszego zwrotu politycznego możliwymi jako przywódcy — wątpić się godzi. Już dzisiaj starają się oni zaledwie o utrzymanie swego stanowiska i w tem ich kontrolować należy. *Pie desideria* „reformy administracyjnej” w kraju, niby dla wzmocnienia kierunku konserwatywnego i państwowego — z drugiej zaś strony przenoszenie zasad ugody czesko-niemieckiej na naszą kwestję ruską, która do niej jak niebo do ziemi nie jest podobną — roją się tam po niektórych głowach jako punkta polityczne nowego programu i aliansu — ostrożność więc nie zawadzi, aby nie dać rosnąć chorobliwym poglądom politycznym.

Akcja ratunkowa

zainicjowana przez galic. Towarzystwo gospodarskie.

Obrady dzisiejsze zjazdu prezesów oddziałów towarzystwa gospodarczych rozpoczęły się o godzinie pół do 12 przed południem.

Po zagajeniu przewodniczącego, dr. Grossa, referuje hr. Koziembrodzki inn. komisji wczoraj wybranej wnioski, które jej przedłożono. Komisja postanowiła przedstawić wnioski odnoszące się do tegorocznej lekacji, nadto zaś wnioski zdążające do poprawy rolnictwa u nas na przyszłość.

Co do lekacji tegorocznej przekonała się komisja, iż daty zebrania przez Wydział krajowy niedostateczne są, aby utworzyć podstawę poważnej, energiczniejszej akcji. Mie mogąc tedy oprzeć się na owych datach, a pragnąc aby zebranie ni-

— Słusznie rzekłes! Tak tys poręcznik mój przybył. — Mówi znowu zadumany, nie podnosząc głowy hetman, a w głosie tym nie dźwięczała ani groza, ani srogość, tylko brzmiała nuta jakaś rzewna i czuła, jakby tam w piersi tego wojownika, tego męża zapalczywego szarpał ktoś najserdeczniejszą strunę, strunę wspomnień sercu miłej, i struna ta poruszona drgała ciągle wydając miłe i wdzięczne echa.

— Tak tys poręcznik mój przybył... Nasze losy po wsze czasy związane ze sobą. Czyżabyż ty Aleksandrze duiowych jasných, gdyśmy spótem w namiocie jednym mieszkając, w trudach a znojach wojennych o przyszłych naszych przeznaczeniach marzenia snuli — o sławie, o mocy i potęgę snili. Gdzież się podziały dnie one i noce one?... Gdzie ona wiara i przyjaźń, którą w tych oczach dla siebie czytałem?

W czasie mowy hetmańskiej, rycerz poczęł miedz odpasywać i oparłszy go o stół, obok siebie postawił, potem przysiadł obok na wezgłowie, patrząc na mówiącego i nie przerywając mu. Samuel z rosnącym żalem i gorczą mówił dalej:

— I ty już opuszczasz mnie, mnie pogrzebionego, mnie pobłażonego — na niedzą a podnienie ostawionego... Aleksandrze! Aleksandrze! żaliłbym się, że nie bym ja... ja hetmanem zaporoskim został!

Śmiech bolesny, suchy, kurzowy mowę mu przerwał.

— Nadobne mi hetmaństwo, wdzięczna zaiste buława — mówił dalej śmiejąc się żławo. — Ja rycerz, który w świątecznych szrankach, z ręką najpiekniejszych księżniczek i królewien dank zwycięstwa brał, hetmanem dziś, przewodząc ludowi dziękmu, snadniej do wilków stepowych niż do ludzi podobnemu... A i te jeszcze kupy swawolne, one hordy żółtych, zbiegów i zmieniłków li tylko grozą miemu i darami hojnemi w posłuszeństwie utrzymywać moge.

(C. d. n.)

skrzekotem żab i żółtym wyciem wilków na dnieprowych brzegach.

Namiot hetmański różnił się rozmiarami i okazałością, od otaczających go szałasów kozackich.

Wewnątrz na wezgłowie, ze skór niedźwiedziej siedział w głębokich myślach pogrążony młody hetman zaporoski — Samuel Zborowski, syn pana ogi krakowskiego, dzieła banita, wywołanie z ziem Rzeczypospolitej, dumne i krewkie panie, z jastrzębiego gniazda wyległe.

W środku wspaniałego namiotu wisiła duża olejna lampa, rzucająca po całym namiocie jasne światło, w blasku którego wyraźnie malowała się potężna hetmańska postać. Rosły i barczyste pomimo siedzącej postaci zdardałał wzrost niezwykły... nie ludzki prawie; głowę otaczał bujny czarny lśniący włos, w falistych kędziach na ramionach spadający, z przodu równo podstrzyżony odkrywał wysokie białe czoło; oczy duże, czarne, płomienne, dziwnym blaskiem świeciły, a na ustach czarnym zarostem na wpół zakrytych igrał uśmiech na polu ironiczny, na pół triumfujący.

— Hej! Borosiu, druhu mój stary, a singo wierny — przemówił do siedzącego obok starego, jak gotab białego szlachcica — wdzęć doczekamy się już onego czasu, w którym ukochany się ta straszna opresja nasza i zarządamy od jeliczyka rachunku, a kalkulacji z czynów jego.

Mówiąc te słowa wznosił oczy w górę, a potężną prawicą uderzał z mocą o blyszczące, złote, ni żyłkami świecące ognia hiszpańskie kolczyszki, w którą przysiadł był, i z wściekłością ronnał wołał głosem tak silnym, że aż zastona namiotowa drżała:

— Tak! rachunku zarządamy... za usługi wynagrodzę!

nieszne nie spełzło na niczem, komisja występuje z szeregiem rezolucyj, jedynie możliwych w danej sytuacji.

Rezolucje te sprawozdawca odczytuje. Opiewają one:

I. Suma przeznaczona dotąd z funduszu krajowych i ze skarbu państwa na pożyczki bezprocentowe i na zapomogi bezwzględne — wskutek tegorocznego nieurodzaju i braku paszy — jest niedostateczną wobec rozmiarów, jakie klęska przybrała w dotkniętych nią powiatach.

II. Mamy pełne zaufanie, iż Wydział krajowy, oparty na danych szczegółowych, jakie z Rad powiatowych otrzyma, z jak największą energią i pośpiechem starać się będzie o uzyskanie ze skarbu państwa dalszej odpowiedniej sumy, celem zaradzenia choćby najniezbędniejszym potrzebom.

III. Uznajemy potrzebę akcji ratunkowej w następujących warunkach:

a) zapobieganie głodowi w okolicach, w których głód zagraża.

b) Pomoc w dostarczeniu zboża na zasilanie;

c) Pomoc w dostarczeniu paszy, tudzież soli dla bydła;

d) Przeznaczenie znacznych sum na roboty publiczne przy drogach, melioracjach itp. — przy czym byłoby pożądanym, by skarb wojewski przeznaczył w tym roku większe sumy na budowę dróg w interesie wojewojskiej leżących;

e) Udzielanie właścicielom i dzierżawcom folwarków pożyczek bezprocentowych, spłacalnych w 5 latach, z przeznaczeniem na nabywanie sztucznych nawozów i obniżenie taryf kolejowych dla szludnych nawozów.

IV. Uważamy za konieczne, aby dla złagodzenia klęski uzyskanie opustów podatkowych było jak najbardziej ułatwionem przez jak najprzychylniejsze stosowanie obowiązujących przepisów, które i tak już niedostatecznie uwzględniają stosunki rolnicze, a w skutek nieprzychylnych interpretacji — najczęściej wcale nie znajdują zastosowania.

Następnie przypomnia sprawozdawca wnioski na wczorajszym posiedzeniu przedłożone i przedstawia rezolucję, którą na ich podstawie komisja powzięła. Rezolucja brzmi, jak następuje:

Zgromadzenie wyraża życzenie, aby komitet Gal. Towarzystwa gosp. zajął się zbadaaniem przyczyn, które spowodowały takie położenie rolników w naszym kraju, iż terazniejsza klęska posuchy mogła zachwiać bytem zarówno mniejszej, jak i większej własności — i aby wyniki tego badania przedłożył radzie ogólnej z wnioskami obejmującymi żądania, jakie wobec władz rządowych i autonomicznych postawić należy celem podniesienia rolnictwa.

Zabiera głos p. Agopowicz i stawia wniosek, aby postarać się u ministerstwa obrony krajowej o to, iżby ze względu na klęskę odstąpiło tego roku od zwolnienia ćwiczeń jesiennych konnicy obrony krajowej, czem oddałoby wielką przysługę posiadaczom owych 1800 koni, które są u nas aseniarowane do obrony krajowej.

P. Gnoński po dłuższym uzasadnieniu wnosi poprawkę do rezolucji ostatniej w tym dachu, iżby wspomogi były nie tylko bezprocentowe lecz i bezzwrotne.

Dr. H. Wielowiejski daje wyraz swemu pesymistycznemu zaprawianiu na owoce tego zjazdu, twierdząc, że wobec braku dat dokładnych akcji ratunkowej na związane ręce. Mowa sędzi, że akcja ta byłaby najskuteczniejszą, gdyby ją kraj sam przedsięwziął bez oglądania się na pomoc rządu, a to w formie pożyczki przez kraj gwarantowanej, lub w innej formie podobnej. W dalszym ciągu występuje mowa przeciw zarzutowi, jakoby zaliczki udzielane na budowę dróg były niewłaściwym sposobem pomocy. W końcu mowa żąda, aby wyjechał do rządu udzielanie zaliczek rządowych plantatorom tytoniu, a to stosownie do przestrzeni przez nich uprawianej, jak to się zresztą dzieje na Węgrzech.

P. Nanowski podnosi jako rzecz godziwą, aby starano się o równomierne obniżenie podatków o 50%, dla wszystkich na 3 lata.

P. Gros wyraża życzenie, aby wnioskodawcy przedkładał swe wnioski na piśmie.

P. Sala popiera wnioski przedłożone przez referenta komisji hr. Koziembrodzkiego, następnie zaś zwraca uwagę na to, iż należy wyrazić przekonanie o konieczności wprowadzenia soli denaturalizowanej dla bydła po cenach przystępnych, jak również na to, że konieczna jest rzeczcażnienie taryf dla przewozu spirytusu, które są obecnie tak wysokie, iż producent absolutnie nie jest w stanie pokrycia ich kosztu bez swej straty.

P. Cieński (Tadeusz) radzi przede wszystkim zająć się zapobieganiem głodowi. W okolicy, w której mowa przebywa, posucha i myszyszczyły zboże, a kartofle zgnyły tak, że ubogi włościanin literalnie nie ma co jeść. Mowa przestrzega przed przesadną skromnością w żądaniach i przed formą pożyczek bezprocentowych, bo doświadczenie nauczyło, że wiele rad powiatowych odrzuca takie pożyczki. Najstosowniejszą formą byłoby rozdzielanie

zboża i paszy *in natura*. Nakoniec stawia p. Cieński wniosek o wezwanie prezesów rad powiatowych, aby wzięli akcję ratunkową w swoje ręce.

P. Cieński występuje przeciw wnioskowi p. Agopowicza, zdaniem bowiem jego, nie ma racji występować z żądaniem, o którym wie się z góry, iż zostanie odrzuconem. Następnie żąda mowca, aby dla Podola, najciężiej klęską dotkniętego, przeznaczona była znaczniejsza suma na zakupno zboża do rozdzielania pomiędzy ludność, już teraz mrawa formalnie z głodu. W końcu pragnie mowca, aby do akcji ratunkowej wezwano prócz wydziałów powiatowych także oddziały gospodarskie.

P. Rudnicki podnosi, że okólnik wydany przez Dyrekcję kolei państwowych o zniesieniu taryfy przewozu zboża i paszy dla okolic dotkniętych klęską, nie wszędzie i nie zawsze bywa wykonywany.

Poczem dyskusję zamknięto.

P. Henzel polemizuje z p. Cieńskim, wniosek jego bowiem jest bezprzedmiotowy. Wydziały powiatowe zostały już wezwane do zajęcia się akcją ratunkową.

P. Wielowiejski sędzi, że obawy wyrażone co do odrzucenia pożyczek przez pewne powiaty są przesadne i wyjaśnia sposób, w jaki możnaby ich z korzyścią dla włościanina i dla kraju użyć na budowę dróg w formie pożyczek.

Ks. Leon Sapieha popiera gorąco wniosek p. Gnońskiego i wniosek dr. Wielowiejskiego o udzieleniu zaliczek plantatorom tytoniowym.

P. Gniewosz z radością konstatuje, iż cel zamierzony przez komitet zwołujący to zgromadzenie, został osiągnięty. Idzie teraz tylko o to, aby rezolucje przedstawione zgromadzeniu, doszły tam, skąd spodziewamy się i mamy prawo spodziewać się pomocy. Stawia wniosek, aby przystąpić do wyboru deputacji, o której wczoraj była mowa.

P. Rudnicki żąda rozszerzenia taryfy znizonej na kolejach państwowych dla przewozu zboża i paszy w obrębie Galicji.

W końcu referent komisji hr. Koziembrodzki rozstrząsa uwagi co do proponowanych rezolucyj poczynione przez dzisiejszych mowców, poczem zgromadzenie przystępuje do dyskusji szczegółowej.

P. Cieński żąda, aby w rezolucji I. przedstawiono wyrazy „przez fundusz krajowy i skarb państwa” w ten sposób, iżby nacisk padł na „skarbu państwa” na pierwszym miejscu ustawionym. Przyjęto.

Co do punktu II. wywiązała się dyskusja, w której zabierali głos pp.: ks. L. Sapieha, Sala, Cieński i Wielowiejski.

P. Cieński żąda, aby w rezolucji było wyrażenie zaznaczone, jak bardzo należy na pospiechu w udzieleniu ewentualnych zasilków.

P. Wielowiejski pragnie zaznaczenia sumy ewentualnie na zapomogi udzielić się mającej, oraz na część bezwrotną, częścią bezprocentową pożyczkę. Ostatecznie wniosek komisji przyjęto z wymienionymi zmianami p. Cieńskiego i Wielowiejskiego.

Przy punkcie III. postawił p. Cieński poprawkę w tym sensie, że przy słowach „w okolicach, w których głód zagraża” dodać słowo istniejące, tak, iżby cały frazes brzmiał: „w okolicach, w których głód istnieje lub zagraża”. Przyjęto.

P. Gnoński obstaje przy poprawce przedstawionej już poprzednio i uzasadnia ją rozmiarami nędzy głodowej, jaka panuje w Czortkowskiem. Występuje przeciw temu p. Sala, przestrzegając przed zbyt szerszym specjalizowaniem, bo to tylko zaskodził sprawie mości. Natomiast popiera poprawkę p. Gnońskiego p. Cieński. Przemawiają jeszcze pp. Pawlikowski, Nanowski, Wielowiejski, Komornicki, Henzel, Cieński. Przy głosowaniu utrzymał się III. punkt rezolucji komisji, zmiany zaś proponowane odrzucono. Natomiast na wniosek dr. Pawlikowskiego uchwalono rozdzielić ustęp lit. C w ten sposób, iż osobny ustęp poświęcono żądaniu paszy, a osobny żądaniu soli, a to dlatego, aby rząd nie zabierał na sól pieniędzy przeznaczonych na paszę.

Wniosek p. Komornickiego o ujednoliceniu cen soli, odesłano do komitetu.

Przy punkcie IV. przemawiają pp. Nanowski, J. Pajęrt, Wielowiejski, Cieński.

P. Nanowski ograniczył pierwotny swój wniosek do następującej osnovy: „Wstrzymanie egzekucji podatkowych na rok jeden z opustem procentów za włochoi”.

Ostatecznie rezolucję komisji przyjęto bez zmiany, a wnioski p. Nanowskiego i Cieńskiego przekazano komitetowi.

Wniosek p. Cieńskiego o wezwanie wydziałów powiatowych do zajęcia się akcją ratunkową, upadł.

Oddzielna rezolucja co do zbadań przyczyn klęski i sposobów zapobiegania jej na przyszłość, została przyjęta bez zmiany i data p. Grosowi sposobność do określenia stanowiska, jakie wobec tych kwestyj zajęto galicyjskie Towarzystwo gospodarskie.

Dr. Pawlikowski uważa wspomnianą rezolucję za najważniejszy rezultat zjazdu.

P. Wielowiejski prosi o otwarcie dyskusji nad dodatkowymi wnioskami, czemu sprzeciwia się p. Pajęrt. Przemawiają jeszcze pp. Sala, Cieński, Wielowiejski.

Sprawy deputacji odczono do ogólnego zebrania Gal. Tow. gospodarskiego.

W końcu na wniosek p. Grosa upoważniło zgromadzenie wyrazić podziękowanie miastu Lwówu za energiczne przyłączenie się do akcji ratunkowej i upoważniło p. Grosa, aby dał wyraz tym uczuciom.

Za przewodniczenie obradom wyraził podziękowanie imieniem zebranych p. Nanowski.

Na tem o godzinie wpół do czwartej zakończono obrady.

Uwaga. Na wczorajszym zebraniu przemawiał dr. Władysław Czajkowski a nie p. Alfons Czajkowski, jak mylnie wydrukowano.

Na dalszej wspólnej konferencji delegatów Wydziału krajowego i namiestnictwa, postanowiono udzielić powiatowi ropczyckiemu z funduszu państwa i kraj. 2000 zł. tytułem bezprocentowej pożyczki, zaś 1000 zł. tytułem bezwrotnego zasilku, dla dotkniętych tegorocznym nieurodzajem.

Kronika miejscowa i zamejskowa.

Lwów dnia 5. lutego.

* **Arceyksiążę Leold Salvalor**, jest chory na influencję, z którą dnia 26. z. m. z Wiednia wyjechał, lekarze tamtejsi bowiem upatrywali tylko katar oskrzelowy, nieprzeszkadzający wyjazdowi Jego ces. Wysokości. Stabskość jest wcale silną, ale pod lekarską opieką dr. Opolskiego przebiega prawidłowo.

* **P. Teodor Jeske Choliński** dziennikarz i powieściopisarz z Warszawy bawi we Lwowie.

* **Prof. dr. Zoll** donosi nam w liście z Krakowa, że wiadomość, którąś w nr. 26 *Gazety Narodowej* za porannymi piśmami lwowskimi podał, jakoby namiestnik hr. Bądeni „dr. Korczyński” czynił wyrzuty z powodu bezwzględnej niewyrozumiałości senatu wobec młodzieży, jest nieprawdziwą. Prof. dr. Zoll miał razem z rektorem Korczyńskim posłuchanie u p. namiestnika i poczuwa się do obowiązku wiadomości powyższej zaprzeczć.

* **Sankeja**, Cesarz sankcjonował uchwaloną przez sejm na ostatniej sesji ustawę, mocą której zezwolono gminie miasta Brodów pobór myta kopytkowego w obrębie miasta.

* **Zatwierdzenie wyboru**. Minister handlu zatwierdził wybór Adolfa Byka na prezesa, a Michała Kulaka na wiceprezesa Izby handlowej w Brodach.

* **Zmarli** W Nowym Targu zmarł w 29 r. życia Władysław Kowalski, kandydat notarialny. Aleksander Szczępanowski, wł. dobr. Bołecina, zmarł w 62 r. życia.

W Ołtynie zmarł tamtejszy aptekarz Błocki. Ks. Ignacy Karożyński, gk. proboszcz w Chemiczynie, zmarł w 66 r. życia a 41 kapłaństwa.

Ks. Mikołaj Tanczakowski, gk. proboszcz w Werbowcu, pow. czortkowskiego, zmarł w 75 r. życia a 48 r. kapłaństwa.

W Warszawie zmarła Józefa hr. Mielżyńska. Dr. Blachey, prof. medycyny w uniwersytecie paryskim, zmarł w Paryżu w 62 r. życia.

W Brukseli zmarł znany księgarz Vieweg

* **„Fryne w Eluzas”** znakomity obraz Siemiradzkiego przybył już do Lwowa i od dzisiaj wystawiony został na widok publiczny w wielkiej sali ratuszowej. Obraz ten zostanie we Lwowie tylko do 17. bm. i w dzień ten wystawa stanowczo zamknięta zostanie. Siemiradzki ofiarował dochoch z jednego dnia wystawy na cel publiczny, jaki prezydent pan Mochnacki sam wskazał. Ceny wstępu zostały oznaczone następująco: w dni powszednie 30 ct. w niedzielę i święta po 20 ct. od osoby; akcjonariusze Tow. zach. sztuk pięknych dopłacają do okazanej akcji po 10 ct.

* **Na wieczore akademickim** z tańcami, który w niedzielę 9. b. m. zakończy szereg akademickich zabaw w tym karnawale, nie będzie tak tłumnie i gwarno, jak na wczorajszym balu Św. Salomei, ale zabawa będzie obojętna i swobodna, taka, jaka zresztą cechuje wszystkie przez młodzież naszą urządzone bale.

* **„Skała”** urządza w sobotę 8. lutego b. r. na dochoch funduszu stowarzyszenia wieczorek familijny z tańcami i lotto za zaproszeniami, po które zgłoszą się należy ustnie lub piśmiennie do dyrekcji stowarzyszenia. Następny wieczorek odbędzie się w sobotę 15. lutego b. r.

* **Na uniwersytecie Jagiellońskim** zapisało się na półroczu bieżące 85 teologów, 463 prawników, 556 medyków, 93 filozofów i 42 farmaceutów, razem 1239 uczniów, a w tym liczbie 108 nadzwyczajnych. Nowo immatrykulowanym jest w tym roku 318, mianowicie 29 teologów, 150 prawników, 108 medyków, 31 filozofów. Zeszłego roku o tym czasie było na uni-

wersytecie 1277 uczniów, zatem więcej o 38 niż obecnie. Nieznaczny ten ubytek spowodowała nowa ustawa wojskowa, która, jak wiadomo, nie pozwala, aby jednorożny ochotnik był równocześnie uczniem uniwersytecznym. Na uniwersytecie wykłada 34 profesorów zwyczajnych, 17 nadzwyczajnych, 22 docentów prywatnych i 2 nauczycieli.

* **Egzamin kwalifikacyjny** na nauczycieli niższych szkół rolniczych rozpoczął się d. 3. lutego po raz pierwszy przed komisją egzaminacyjną w Dublanach. Dotychczas kandydatami na nauczycieli szkół rolniczych musieli składać egzamin w Wiedniu w tamtejszej akademii rolniczej. Tego roku po raz pierwszy mianowało ministerstwo komisję egzaminacyjną w Dublanach, a przewodniczącym jej jest dyrektor szkoły dublańskiej p. Lubomski. — Do tego egzaminu zgłosiło się czterech kandydatów.

* **Z kolei Karola Ludwika**. Podesza bardzo wielkiej mgły, zasłaniającej na kilkanaście kroków wszelkie widoki, najeżdża dzisiejszej nocy pociąg osobowy Nr 5, wyjeżdżający powoli ze stacji w Jarosławiu. wskutek złe ustawionej zwrotnicy na wozy umieszczone przy magazynie kolejowym na tejże stacji, przy czym uszkodzony został jeden wóz stacyjny. Z wagonów przy pociągu żaden nie został uszkodzony, również nie doznał nikt ani z podróżyjnych ani też z personelu kolejowego żadnego uszkodzenia. W skutek tego wypadku pociąg ten spóźnił się o 1 godzinę 4 minut i przybył do Lwowa o godzinie 9 min. 54.

* **Kółka rankowe w Czytelnii akademickiej**. Dziś w środę o godz. 7. wieczór w sali XV. uniwersyteckiego czwartego posiedzenia Kółka słowiańskiego, na którym akad. A. Kolesa odczyta drugą część swego studium p. t. „Wpływ poezji Mickiewicza na T. Szwecyzkę”.

Jutro posiedzenia kółka krajowazawoznego nie będzie z powodu wieczorku, którym Czytelnia w wykładzie gronie swych członków ozei pamiętkę powstańca styczniowego.

W piątek 7. b. m. odbędzie się posiedzenie celem zawiązania kółka „postępowego”. Zaprasza na nie akad. Stefan Podkowiec. W sobotę kółko pracownicze.

* **(B) Płaty z rządu odczyt Towarz. ośw.** lud. odbył się ubiegłej niedzieli w szkole 4w. Anny. Panna Janina Sedaczówna, nauczycielka szkoły Benedyktynów ob. zaś odczytała rozprawę na temat: „Polska i Ruś, jakie dzieje wojny Ruś kijowskiej w stosunku do Polski i unii lubelskiej”. Prelegentka opowiada według Kuramczyka zaczętek Ruś nadwołżańskiej, przyjęcie wiary chrześcijańskiej od Greków, podnosi fakt ten jako zwrotny w dziejach Ruś, wskazując przyczynę wyodrębnienia Ruś wśród narodów słowiańskich. Przyczyna ta leży w przyjęciu wiary z Konstantynopola a nie Rzymu. Zwracając się następnie do zawiązania stosunków Ruś z Polską, charakteryzuje prelegentka Kijów za czasów Włodzimierza i Chrobrego, jego bogactwo, stosunki handlowe ze Wschodem i Polską. Okropne pierwsze napady Tatarów, jakoteż niezgodna kijaż, pogrążają Ruś na długie wieki w zamęt i niedole. Rusini udają się pod opiekę papieża, sądząc, że wyjedną sobie tym sposobem pomoc Europy. Odrzucając się kościoła wschodniego za Forjusza wpływa składowie na oświatę i kulturę kraju, bo ogranicza Ruś do Europy zachodniej. Schyzmatykami opiekuje się w Polsce Ostroski Schyzmatyk zabija sprzącającego unii Józefa, biskupa wilebskiego. Bardzo plastycznie wypadł opis teraźniejszego Kijowa, Rusinów-ukraińców i stosunków dzisiejszych na Ukrainie. Wreszcie zakończyła prelegentka rzecz swą opisem aktu unii lubelskiej, zaznaczając poprzednio, dlaczego opis ten dało na koniec. Wykład wypowiedziany barwnie, ciekawie, przeplatany ustępami poetycznymi naszych mi-

ni, przyciągał uwagę słuchaczy, którzy nie mało wyrażenie. — Próż prof. Rawera, zapowiedzieli wykład prof. Majerski i po raz wtóry prof. Sykutowski.

* **Do kobiet polskich**. Towarzystwo oszczędności kobiet wydało odezwę, w której oświadcza, iż na rzecz ludności dotkniętej klęską nieurodzaju, ofiarowało 1000 złr. i przeznacza w dalszym ciągu na ten cel wszystkie swe dochody tegoroczne. Na wstępie tej odezwę czytamy: Nędza, w jaką pogrążył nieurodzaj tegoroczny najbiedniejszą i najliczniejszą klasę w naszym kraju, wymaga szybkich i energicznych środków zaradczych, jeżeli klęska nie ma przybrać zatrważających rozmiarów. Środki takie potrafi jedynie wytworzyć zgodne i jednomyślne współdziałanie całego społeczeństwa. Do współdziałania tego nie wolno uchylać się i nam, kobietom; przeciwnie, powinniśmy się znaleźć w pierwszym rzędzie tych, co nieśię będą pomocą nieszczęśliwym braćom

Następnie zwraca się Towarzystwo do kobiet polskich z następującą prośbą: Towarzystwo nasze zamierza, między innymi przedsięwzięciami urządzić we Lwowie w marcu wielki bazar na rzecz dotkniętej nieurodzajem ludności. Na bazarze tym sprzedawane będą przeważnie prace rąk kobiecych. Łaskawe dary, wchodzące w zakres haftów, wyszywań, kwiatów sztucznych, robót szydełkowych, malowideł, rysunków itd. nadających się do prowincji pod adresem: Czytelnia dla kobiet we Lwowie, ulica Halicka nr. 10 Szanownym zaś mieszkankom Lwowa

sztylpe i nie zaczepiać więcej dumnego mistrza igły...

Przytwardziwszy do lewego boku szpadę, choć właściwie był to jakiś średniowieczny miecz, który pan królewski pozwolił sobie ochrzcić aspadą, byłem zupełnie gotów i z niecierpliwością oczekiwałem rozpoczęcia widowiska.

W garderobie tymczasem ruch był i gwar niestychany. Ten się dopominał o peruke, ów o wazy inny o mundur. Wszelkie rozgarczkowane, spieszące się, niecierpliwie...

Nie widziałem nic... Ani obłoków pyłu, który się unosił, podniecały co chwila przerywaniem z miejsca na miejsce garderoby teatralnej, ani tych twarzy niezmiesznie pomalowanych w najrozmaitsze tony, do którego i ja miałem honor obecnie należeć.

Nagle wśród ogólnego zgiełku rozległ się dźwięk i głos inspicjenta jak trąba archanioła zabrzmiął w garderobie.

— Proszę na scenę! zaczyna się!

Jakby za dokonaniem różnicy czarodziejkiej, wszystko co żyło, rzuciło się na scenę.

Tu powstało nowe zamieszanie i reżyser z kolebrał głos.

— Proszę się pilnować! Panie Rymarkewski, gdzieś pan wlaż? Coż to, nie wiesz, gdzie pańskie miejsce?

— Ale, bo, panie reżyserze ja tu sobie przygotowałem tych sześciu, co ich mam wziąć do niewoli i z nimi stoje.

— Zrób pan tylko tak, jak było na próbie ubożone, ja pana proszę.

— Panie reżyserze, czy to ja mam rucić te jeki za kulisami?

— A naturalnie pan, pan! tylko na miłość boską przypilnuj pan Wincentego, żeby po każdym pańskim stęknieniu zaszczekał.

— Grzmot i ognie bengalskie gotowa?

— Gotowa!

Zostałem aktorem!

(HUMORESKA).

Będąc uczniem, zdaje się, drugiej klasy gimnazjalnej, pamiętam, jak ojciec mój mówił raz do matki:

— Zobaczyć, że z tego wisielen, mospanie, nie nie będzie, nie, chyba jak komediant. Bo to, panie święty, nysus, do niczego się to nie bierze; gospodarstwo mu nie pachnie, tylko gebe wykrzywia na wszystkie strony, udaje to psów, to kotów, na głowie chodzi — komediant, i basta! Posyłam go wczoraj do żniwa, żeby posłał nad ludźmi, przypilnował roboty, a ten, wyobraź sobie, wyciągnął z kufra te tam komedie, tego, mospanie, Józefa Korzeniowskiego, com to kupił całą pakę tych rupieci na licytacji (djabli wiedzą, po co! jak tego biedaka Dymalskiego sprzedawali) i prozę, cze, zamiast ludzi pilnować, on sobie usiadł pod półkopkiem w cieniu i czyta w najlepszej, a naturalnie robota stoi, bo tym łajdakom tylko w to graj... Wszystko powstało, żarty śmiechy... Jakem to zobaczył, myślałem, że mnie apopleksja zabił Jemu, mospanie, te szkoty jeszcze bardziej we łbie przewróciły. Powiada mi naprzykład tutaj, kiedyś, że on będzie gazety pisał, uważasz? On i gazety! Nie, ja tego nie przeżyję! Róbicie z nim, co chcecie, bo ja tego nie przeżyję!

— Ależ, mój drogi — uspakajała matka — dajże chłopakowi spokój; wielkie rzeczy, że się bawi, toż to jeszcze młode, a ty go dalego, Panie odpusć, jakimś komediantem nazwysz!

— Ale bo tak jest!... Nie wierzysz? Jak wam sześciu pragne. Proboszcz mi naprzykład opowiada, że mu kiedyś udawał pijanego szewca, później tego starego kanonika z Koprówki, no i rzeczywiście, łajdak, tak to podobno sprytnie od-

dat, że pocziwie proboszczysko za boki się trzymał...

— No, widzisz, swawoli sobie, jeszcze ot i drugich zabaw, rozkoszne chłopczyśko... A ty stary, nie masz nie innego do roboty, jak kryżać na niego i wciąż się gniewać. Będzie starszy, to spoważnieje.

— Jąbym się nie gniewał o to, ale mospanie, tak mnie zrytował tem czytaniem przy żnie, i to i jeszcze jakichś komedij!

Takie i tym podobne rozmowy toczyły się nieraz pomiędzy moimi rodzicami, w których ojciec wymyślał na moje „błazeńskie narowy”, a matka, naturalnie, broniła mnie zawsze.

Od pewnego jednak czasu pogodził się z moimi, jak mówił, złymi skłonnościami. Było to po amatorskim widowisku, które urządziłem w sąsiedztwie u jednego z moich kolegów. Wszyscy mi winszowali, wszyscy byli zadowoleni, byłem bohaterem tego wieczoru. Ojciec był także szerzej zadowolony z mojego powodzenia, jakkolwiek tego nie okazywał, owszem, jeszcze bardziej się nasrożył i stanowczo zakonkludował:

— Będzie bestja komediantem i basta!

Ani się domyślał pocziwie ojczyśko, że przepowiednia jego tak dosłownie się sprawdzi.

Zostałem aktorem...

Ogoliwszy starannie wierzchnią wargę, pokrytą zaledwie dostrzegalnym meszkiem, który pozwalałem sobie wasami nazywać, przygotowałem do pierwszego występu.

A było to podczas przedstawienia jednej ze sztuk kółki, wyrażając się językiem teatralnym, „robią kasę”, a przeważnie przedstawiane bywały w niedzielę i święta, jako bardziej dostępne dla publiczności tak zwanej „galerijowej”, a więc nie pozbawione rozmaitych efektów scenicznych, jak gromów, błyskawic, piorunów, bitew, oraz szczerku oręża.

Z uderzeniem godziny piętej po południu już byłem w garderobie, wieszając swoje co-

dzienne ubranie na kołku, iżby się niebawem przeistoczyć w jednego z bohaterów scenicznych dzisiejszego wieczoru.

Przystawiwszy sobie jakiś nadłamaną stołec i otworzywszy moją szkatułkę, zawierającą lusterko i „szminki”, wzięłem się do charakteryzacji twarzy.

Wszystkie moje mozoły nad kreskami i ciemnymi były niczem w porównaniu z męczarnią na widok starszych kolegów, którzy bez ceremonii przychodzili do mnie i z ironicznym uśmiechem przypatrywali się mojej pracy, a odchodząc, robili mniej więcej następujące uwagi, które naturalnie słyszałem.

— A wiesz co? jeszcze takiej kanalizacji na gębie nie widziałem.

— Ta figura ładnie maluje!

— E! To jakiś idjota! Nawalił „szminkę” na fizjognomię, żeby go się własna matka wyparła...

Byłem stanowczo przygnębiony i byłbym może drapał z tego przybytku ironii, gdyby mi nieba nie zesały zabawy.

Był nim mój kolega szkolny, ale starszy odemnie nie wiekiem, lecz doświadczeniem i rutyną sceniczną, gdyż pierwaj zawód rozpoczął.

Stała przedemną w jakimś dziwnym mundurze z ogromnym żardzewiałym pałaszem, a okiem znawcy popatrzywszy na moją twarz, wybuchnął potężnym śmiechem:

— Ha! ha! ha! Ta coś ty warjacje, za małpę z siebie zrobił! Weźże szmalcu i zmyj to wszystko... Czeka, ja cie „zrobię na żołnierza”!

Posłuszny, obmyłem całą twarz tłuszcem i mozoła praca dwóch godzin przeszła na reżenik w formie tłustych plam niezdędanego koloru...

Mój kolega, oparłszy się jedną nogą o stołek, i ujawszy pedzelki w rękę, rozpoczął operację.

podaje odezwę do wiadomości, że wszelkie datki przyjmowane będą w lokalu tejże Czytelnicy od dnia 10. lutego br. co srody i soboty od godziny 4 do 6 po południu przez zarząd Towarzystwa. Nazwiska wszystkich kobiet, które się przyczynią do przyprządzenia bazaru do skutku, podane będą do wiadomości szerszego ogółu.

* **Subwencja**. Wydział krajowy udzielił następujących zasilków wydziałom powiatowym: w Tarnobrzegu na budowę dro

